

Ärisaladus välja jäetud (tähistatud*)

Konkurentsiameti 16.08.2012 otsuse AS EMT, Elisa Eesti AS, Tele2 Eesti AS ja ProGroup Holding OÜ tunnistamine märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks konkreetses mobiiltelefonivõrgus häälkõne lõpetamise turul.

Lisa 1

Konkreetses mobiiltelefonivõrgus häälkõne lõpetamise turu hindadega seotud konkurentsiprobleemide analüüs

1. Eesmärk	1
2. Hinnaga seotud konkurentsiprobleemid	1
3. EMT hinnaga seotud konkurentsiprobleemid	3
4. Elisa hinnaga seotud konkurentsiprobleemid	4
5. Tele2-e hinnaga seotud konkurentsiprobleemid	4
6. ProGroup Holdingu hinnaga seotud konkurentsiprobleemid	4
7. Kokkuvõtte	5

1. Eesmärk

Käesoleva hindade analüüsi eesmärgiks on hinnata konkreetses mobiiltelefonivõrgus häälkõne lõpetamise turul (edaspidi *mobiiltelefonivõrgus häälkõne lõpetamise turg*) märkimisväärsest turujõust tulenevate võimalike hinnaga seotud konkurentsiprobleemide esinemist.

2. Hinnaga seotud konkurentsiprobleemid

Alljärgnevalt on esitatud võimalikud hinnakujundusprobleemid, mis võivad takistada efektiivse konkurentsi toimimist.

Sidevõrgus kõne lõpetamise turgudel võivad eksisteerida peamiselt ülemäärase hinna ja hinnadiskrimineerimisega seotud konkurentsiprobleemid. Ülemäärane hind on hind, mis võimaldab ettevõtjal teenida kõrgemaid kasumeid, kui võiks teenida efektiivse konkurentsiiga turul. Selle konkurentsiprobleemi põhiliseks allikaks on operaatorite märkimisväärne turujõud kõnede lõpetamise üle oma sidevõrkudes. Eelkõige ilmneb ülemäärase hinna rakendamine juhtudel, kui kehtib helistaja maksab põhimõtte, mistõttu kõne vastuvõtjad ei hooli piisavalt kuludest, mida teised osapooled neile helistades kannavad ning seega puudub märkimisväärne tasakaalustav ostja jõud. Seetõttu on operaatorid motiveeritud nõudma teistel sideettevõtjatelt kõne lõpetamise teenuste eest ülemäärast hinda, mis võib suure tõenäosusega viia ressursside ebaefektiivsete paigutusteni ning moonutatud hinnastruktuurideni. Tasakaalustav ostja jõud puudub ka juhul, kui operaatorid kaotavad võrku sisenevatelt kõnedelt saadavad tulud jaeturul konkureerides.

Hinnadiskrimineerimine jaguneb hinnadiskrimineerimiseks sideettevõtjate vahel ja hinnadiskrimineerimiseks sisemise ja välimise varustamise vahel. Hinnadiskrimineerimine sideettevõtjate vahel seisneb erinevate mobiiltelefonivõrgus kõne lõpetamise hindade rakendamises erinevatele sideettevõtjatele.

Hinnadiskrimineerimisega sisemise ja välimise varustamise vahel on tegemist juhul, kui vertikaalselt integreeritud sideettevõtja nõuab temaga jaeturul konkureerivalt sideettevõtjalt hulgiteenuste eest kõrgemat hinda, kui vertikaalselt integreeritud sideettevõtja nõuab oma jaeteenust pakkuvalt üksuselt. Ehk teisisõnu toimub diskrimineerimine sisemise ja välimise varustamise vahel. Hulgiteenuste turul võib märkimisväärse turujõuga vertikaalselt integreeritud sideettevõtja hinnadiskrimineerimise tagajärjel tõsta oma konkurentide kulusid jaeturul, mis võib viia konkurentide jaemüügi piiramiseni ning seeläbi üldise konkurentsiolekorra kahjustamiseni.

Eelnimetatud konkurentsiprobleeme on kõige otstarbekam tuvastada, võrreldes MTE poolt teistele sideettevõtjatele rakendatavat mobiiltelefonivõrgus kõne lõpetamise hinna kulusid katva kõne lõpetamise hinnaga (oma jaeteenuse üksuselt kõne lõpetamise eest kaudselt nõutav hind). Kulusid kattev kõne lõpetamise hind võtab arvesse tehtud tegevuskulusid, tehtud investeeringuid ja mõistliku kasumit. Kui kulusid kattev kõne lõpetamise hind on oluliselt madalam, kui teistele sideettevõtjatele rakendatav mobiiltelefonivõrgus kõne lõpetamise hind, siis on rakendatav mobiiltelefonivõrgus kõne lõpetamise hind ülemäärane. Samuti toimub eelkirjeldatud juhul hinnadiskrimineerimine enda jaeüksuse pakutava kõne lõpetamise hinna ja teistele sideettevõtjatele pakutava kõne lõpetamise hinna vahel.

Mobiiltelefonivõrgus kõne lõpetamise kulusid kattev hind leitakse järgmise metoodika alusel:

- aluseks on võetud kasumiaruande tegevuskulud ja kulum kokku
- sellest on maha arvatud Euroopa Komisjoni soovitus¹ välja toodud kõne lõpetamisega mitteseotud kulud.
 - teistele sideettevõtjatele makstud kõne lõpetamise tasud;
 - teistele sideettevõtjatele makstud kõne algatamise tasud;
 - teistele sideettevõtjatele makstud rändlusteenuse tasud;
 - teistele sideettevõtjatele makstud SMS-de ja MMS-de lõpetamise tasud;
 - teistele sideettevõtjatele makstud andmeside hulgiteenuste tasud;
 - edasimüüdud mobiiltelefonide ja SIM kaartide soetamise tasud;
 - edasimüüdud lairibaühenduste modemite (nn netipulkade) soetamise tasud;
 - raadiosageduste lubade kulud;
 - raadiosidemastide amortisatsiooni ja hoolduskulud;
 - üldhalduskulud;
 - turustuskulud;
- kulude hulka ei lülitata finantskulusid, sest need sisalduvad mõistlikus kasumis arvestuses.

¹ Euroopa Komisjoni soovitus Euroopa Liidus telefoni- ja mobiiltelefoni kõne lõpetamise tasu reguleerimise kohta ET L/124/ 20.05.2009 P 67-74

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:124:0067:0074:ET:PDF>

- saadud tulemusele on liidetud mõistlik kasum, mis on saadud mõistliku kasumi määra korrutamisel ettevõtte majandusaasta keskmise varade mahuga, sealjuures:
 - majandusaasta keskmisest varast on maha arvestatud pikaajalised finantsinvesteeringud, mis ei ole seotud nõuetega ostjate vastu, kui kõne lõpetamisega mitteseotud kulud;
 - mõistliku kasumi määraks on mobiiltelefonivõrgus häälkõne lõpetamise turul Euroopa sideturu regulaatorite poolt rakendatav keskmine kapitali kaalutud keskmine hind (*WACC*), mis on BEREC²-i poolt viimati avaldatud.
- eeltoodud arvutuskäigu tulemusel leitud kulud jagatakse mobiiltelefonivõrgus telefonijaama ja lõpp-punkti vahel (üks õlg) edastatud kõne minutite mahuga, mille tulemusel saadakse mobiiltelefonivõrgus kõne lõpetamise kulu minuti kohta.

Eelmise mobiiltelefonivõrgus häälkõne lõpetamise turuanalüüsis³ kasutati ülemäärase hinna konkurentsiprobleemi tuvastamisega seoses ka võrgusisese kõne ja mobiiltelefonivõrgus kõne lõpetamise hindade võrdlust. Käesoleva turuanalüüsi raames ei ole sellise võrdluse tegemine võimalik, kuna nii EMT kui ka Elisa poolt esitatud võrgusisese kõne tulude andmed ei kajastanud kõiki võrgusiseste kõnede tulusid. Nimetatud hindade võrdluse puudumine ei muuda käesolevat hindadega seotud konkurentsiprobleemide analüüsi lõppjärelduksi, kuna ka MTE poolt teistele sideettevõtjatele rakendatava mobiiltelefonivõrgus kõne lõpetamise hinna ja kulusid katva kõne lõpetamise hinna võrdlus üksi on piisav tuvastamiseks ülemäärase hinna konkurentsiprobleemi.

3. EMT hinnaga seotud konkurentsiprobleemid

Alates Sideameti 21.03.2006 otsusega nr J.1-50/06/2 kehtestatud mittediskrimineerimise ja hinnakontrolli kohustuste rakendamise (kohustus jõustus 01.07.2006) on EMT olnud kohustatud rakendama kõigile sideettevõtjatele ühesugust mobiiltelefonivõrgus kõne lõpetamise hinda. Alates selle kohustuse rakendumisest kuni käesoleva ajani ei ole Konkurentsiamet tuvastanud, et EMT on nimetatud kohustust rikkunud.

Alltoodud tabelis on esitatud EMT kõne lõpetamise kulusid katva hinna arvutuskäik, mille kohaselt oli nimetatud hind 2010. majandusaasta kulude alusel ...* €/min. EMT 2010 aasta mobiiltelefonivõrgus rakendatud keskmine kõne lõpetamise hind oli ...* €/min.

Seega esines EMT mobiiltelefonivõrgus kõne lõpetamise turul ülemäärase hinna ja hinnadiskrimineerimise konkurentsiprobleem sisemise ja välimise varustamise vahel, kuna EMT rakendas mobiiltelefonivõrgus kõne lõpetamise turul ...* kõrgemat hinda kui nõudis kaudselt oma jaateenuse üksuselt samasuguse teenuse eest (kõne lõpetamise kulusid kattev hind).

...*

Tabel 1. EMT kõne lõpetamise kulusid katva hinna arvestus (€).

² <http://erg.eu.int/Default.htm>

³ Konkurentsiameti 26.03.2009 otsus nr 8.3-12/09-0002 „ProGroup Holding OÜ, AS EMT, Elisa Eesti AS ja Tele2 Eesti AS tunnistamine märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks mobiiltelefonivõrgus häälkõne lõpetamise turul“ lisa 1

4. Elisa hinnaga seotud konkurentsiprobleemid

Alates Sideameti 21.03.2006 otsusega nr J.1-50/06/2 kehtestatud mittediskrimineerimise ja hinnakontrolli kohustuste rakendamisest (kohustus jõustus 01.07.2006) on Elisa olnud kohustatud rakendama kõigile sideettevõtjatele ühesugust mobiiltelefonivõrgus kõne lõpetamise hinda. Alates selle kohustuse rakendumisest kuni käesoleva ajani ei ole Konkurentsiamet tuvastanud, et Elisa on nimetatud kohustust rikkunud.

Alltoodud tabelis on esitatud Elisa kõne lõpetamise kulusid katva hinna arvutuskäik, mille kohaselt oli nimetatud hind 2010. majandusaasta kulude alusel ...* €/min. Elisa 2010 aasta mobiiltelefonivõrgus rakendatud keskmine kõne lõpetamise hind oli ...* €/min.

Seega esines Elisa mobiiltelefonivõrgus kõne lõpetamise turul ülemäärase hinna ja hinnadiskrimineerimise konkurentsiprobleem sisemise ja välimise varustamise vahel, kuna Elisa rakendas mobiiltelefonivõrgus kõne lõpetamise turul ...* kõrgemat hinda kui nõudis kaudselt oma jaeteenuse üksuselt samasuguse teenuse eest (kõne lõpetamise kulusid kattev hind).

...*

Tabel 2. Elisa kõne lõpetamise kulusid katva hinna arvestus (€)

5. Tele2-e hinnaga seotud konkurentsiprobleemid

Alates Sideameti 21.03.2006 otsusega nr J.1-50/06/2 kehtestatud mittediskrimineerimise ja hinnakontrolli kohustuste rakendamisest (kohustus jõustus 01.07.2006) on Tele2 olnud kohustatud rakendama kõigile sideettevõtjatele ühesugust mobiiltelefonivõrgus kõne lõpetamise hinda. Alates selle kohustuse rakendumisest kuni käesoleva ajani ei ole Konkurentsiamet tuvastanud, et Tele2 on nimetatud kohustust rikkunud.

Alltoodud tabelis on esitatud Tele2-e kõne lõpetamise kulusid katva hinna arvutuskäik, mille kohaselt oli nimetatud hind 2010. majandusaasta kulude alusel ...* €/min. Tele2-e 2010 aasta mobiiltelefonivõrgus rakendatud keskmine kõne lõpetamise hind oli ...* €/min.

Seega esines Tele2-e mobiiltelefonivõrgus kõne lõpetamise turul ülemäärase hinna ja hinnadiskrimineerimise konkurentsiprobleem sisemise ja välimise varustamise vahel, kuna Tele2 rakendas mobiiltelefonivõrgus kõne lõpetamise turul ...* kõrgemat hinda kui nõudis kaudselt oma jaeteenuse üksuselt samasuguse teenuse eest (kõne lõpetamise kulusid kattev hind).

...*

Tabel 3. Tele2-e kõne lõpetamise kulusid katva hinna arvestus (€).

6. ProGroup Holdingu hinnaga seotud konkurentsiprobleemid

Alates Konkurentsiameti 26.03.2009 otsusega nr 8.3-12/09-0002 kehtestatud mittediskrimineerimise ja hinnakontrolli kohustuse rakendamisest on ProGroup Holding olnud kohustatud rakendama kõigile sideettevõtjatele ühesugust mobiiltelefonivõrgus kõne lõpetamise hinda. Alates selle kohustuse rakendumisest kuni käesoleva ajani ei ole Konkurentsiamet tuvastanud, et ProGroup Holding on nimetatud kohustust rikkunud.

Alltoodud tabelis on esitatud ProGroup Holdingu kõne lõpetamise kulusid katva hinna arvutuskäik, mille kohaselt oli nimetatud hind 2011. majandusaasta kulude alusel* €/min.

.....*

ProGroup Holdingu mobiiltelefonivõrgus rakendatud kõne lõpetamise hind perioodil 01.01.2011 – 30.06.2011 oli 0,0780 €/min ja alates 01.07.2011 0,0702 €/min.

Seega ProGroup Holdingu mobiiltelefonivõrgus kõne lõpetamise turul ei esinenud ülemäärase hinna ja hinnadiskrimineerimise konkurentsiprobleem sisemise ja välimise varustamise vahel, kuna ProGroup Holdingu rakendas mobiiltelefonivõrgus kõne lõpetamise turul* madalamat hinda kui nõudis kaudselt oma jaeteenuse üksuselt samasuguse teenuse eest (kõne lõpetamise kulused kattev hind).

Samas osundab Konkurentsiamet, et ettevõtja märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks tunnustamise ja kohustuste kehtestamise puhul ei ole oluline, kas ettevõtja on kuritarvitanud turgu valitsevat seisundit artikli 82 või konkurentsiseaduse tähenduses. Oluline on, kas ettevõtjal on hetkel ja lähemas perspektiivis piiritletud sideturul piisavalt turujõudu, et tegutseda märkimisväärsel määral sõltumatult konkurentidest, lepingupartneritest ja lõpuks ka lõppkasutajatest raamdirektiivi artikli 14 ning ESS § 45 lõike 2 tähenduses (otsuse punkt 4.1.). *Ex ante* valdkonnaspetsiifiline regulatsioon on preventiivne ning suunatud konkurentsi tagamisele ja edendamisele sideturul ning rikkumiste ärahoidmisele.

.....*

Tabel 3. ProGroup Holdingu kõne lõpetamise kulused katva hinna arvestus (€).

7. Kokkuvõte

Alljärgnevalt on esitatud loetelu EMT, Elisa, Tele2 ja ProGroup Holdingu mobiiltelefonivõrgus häälkõne lõpetamise hinnaga seonduvatest konkurentsiprobleemidest:

EMT

Eeltoodust tulenevalt esineb EMT mobiiltelefonivõrgus häälkõne lõpetamise turul järgmised hinnaga seotud konkurentsiprobleemid: ülemäärase hinna rakendamine ning hinnadiskrimineerimine sisemise ja välimise varustamise vahel.

Elisa

Eeltoodust tulenevalt esineb Elisa mobiiltelefonivõrgus häälkõne lõpetamise turul järgmised hinnaga seotud konkurentsiprobleemid: ülemäärase hinna rakendamine ning hinnadiskrimineerimine sisemise ja välimise varustamise vahel.

Tele2

Eeltoodust tulenevalt esineb Tele2-e mobiiltelefonivõrgus häälkõne lõpetamise turul järgmised hinnaga seotud konkurentsiprobleemid: ülemäärase hinna rakendamine ning hinnadiskrimineerimine sisemise ja välimise varustamise vahel.

ProGroup Holding

Konkurentsiamet ei saanud hindade analüüsi raames läbi viia ProGroup Holdingu mobiiltelefonivõrgus kõne lõpetamise turul ülemäärase hinna ja hinnadiskrimineerimise konkurentsiprobleem sisemise ja välimise varustamise vahelist kontrolli, kuna 2010. aasta auditeeritud majandusaasta aruande puudumise tõttu ettevõtja seda Konkurentsiametile ei esitanud.